

Tjenare Kungen

Abra är en ung punkt tjej som flyr trångsyntheten i sin lilla hemstad för ett liv i Göteborg. Tillsammans med sin nyfunna vän Millan bestämmer hon sig för att bilda ett punkband som ska slå världen med häpnad – och en singel ska vara ute till jul. *Tjenare Kungen* är en uppsluppen och livsbejakande historia om punk, uppror och kärlek.

Rekommenderad från åk 8

EN FILMHANDLEDNING AV
CLAS ÖSTERHOLM

Handling

Historien tar sin början 1982 i ett litet brukssamhälle någonstans i Sverige. I en prunkande villaträdgård står trädgårdstomtarna på parad och på trädgårdsbordet simmar en sommarberusad geting i ett saftglas. Idyllen avbryts abrupt av ett skränande från ett punkband som repar i villans källare och vid mikrofonen står den 17 åriga punktjejen Abra.

Ebba Grön ska spela i folkparken. Raggarna har fylleslag utanför entrén men punkklädda Abra, som vi förstär är en udda fågel i det lilla samhället, tar sig mod och kliver rakt igenom folksamlingen – för att besviken konstatera att konserten är inställd. På vägen hem blir Abra stoppad av några killar som börjar jaga henne. De brottar ner henne på en åker och skär av Abras tupp-kamsfrisyr. En chockad och gråtande Abra lämnas ensam på åkern.

Vi förflyttas fram till 1984. Abra bor tillsammans med sin äldre syster. Systemen är tillsammans med killen som misshandlade Abra och hon kan inte fatta varför. Det visar sig att syrran är gravid och han är far till barnet.

Ett syntband från Göteborg spelar i folkparken och Abra söker kontakt med en tjej, Millan, som hjälper till som råddare åt bandet. Under konserten kastar någon en flaska i huvudet på sångaren och Abra tar bandets parti och avslöjar gärningsmannen. Det blir kaos och bandet tvingas fly i turnébussen. Abra tar tillfället i akt och följer med bandet till Göteborg, då hon säger att hon bor där och bara var på besök i den lilla hålan.

På bussen blir hon alltmer bekant med Millan och de två tjejerna börjar prata skivor och konserter. Millan har sett mängder av spelningar med de ”rätta” banden och är ofta på den legendariska rockklubben Errols i Göteborg. Abra som är en novis på

området försöker imponera med en hel del vita lögnar för att inte verka helt bortkommen.

När Abra släpps av i centrala Göteborg är hon helt ensam utan någonstans att bo. Till slut ringer hon Millan och ursäktar sig med att hon tappat nyckeln och frågar om hon kan få sova hos henne. Millan bor i en sliten lägenhet med rivningskontrakt och Abra gör sig snart hemmastadd. De bestämmer att de ska bilda ett band, de ska ha en singel ute till jul – och inga pojkvänner ska få störa bandets karriär. Det senare har Millan svårt att acceptera – hon kommer att bli deprimerad, säger hon. Abra kontrar med att de bästa låtskrivarna är deprimerade.

Abra börjar arbeta på samma korvfabrik som Millan. På fabriken jobbar även Dickan, en mystisk kille med författarambitioner som Abra börjar intressera sig för. Problemet är att även Millan är förtjust i honom.

Abra och Millan sätter ut annonser för att söka medlemmar till sin nya grupp. Men det visar sig inte helt enkelt att få tag på någon som passar till en punkgrupp i en tid då punken är på nedgående och syntmusiken är det som gäller. Under tiden gör Abra och Millan under namnet Tjenare Kungen några mindre lyckade spelningar i gymnasalar och på pensionärshem. Men lyckan är fullkomlig när de lyckas få sin demo spelad i radio.

Millan är förvånad att Abra aldrig har legat med någon kille. Millan är betydligt mer erfaren och har en kille som hon betraktar som en ”knullkompis” som titt som tätt kommer på besök till lägenheten. Abra känner sig i vägen och besvärad och börjar leta efter ett annat boende. Dickan som delar en stor lägenhet med en kamrat hyr ut ett rum. För Abra som är nyfiken på Dickan är rummet lockande. Men när hon är där för att se på rummet kom-

mer det en tjej till lägenheten som Abra får för sig är Dickans flickvän, och hon tvekar och säger att hon återkommer om rummet. Tjejen ska senare visa sig vara Dickans syster.

Efter mycket letande efter bandmedlemmar träffar de Gloria, som spelar synt och har ett eget PA hemma i villagaraget. Gloria komponerar egna låtar och syr egendesignade scenkostymer i typiskt 80-talssnitt. Abra tycker att Gloria ska ha en plats i bandet, men Millan sätter sig på tvären. De kan omöjligt ha en synt i ett punkband. Abra ger sig inte och efter ett gräl är Gloria medlem, men Millan är förbannad och kastar ut Abra från lägenheten. Till råga på allt får Abra efter ett bråk med deras nitiske chef Lundström sparken från korvfabriken. Hon tar bussen och återvänder hem till sin hemstad, men när hon precis klivit av bussen ångrar hon sig och återvänder till Göteborg. Abra och Millan blir åter vänner.

I en skivaffär jobbar Isa, som är en berömd basist i göteborgska musikkretsar. Efter en del tvekan vågar tjejerna fråga om hon vill spela i deras band – och hon svarar ja, och hon ordnar även så att tjejerna kommer in på Errols. Abra beslutar sig för att åter lämna Millans lägenhet och hon flyttar in i rummet hos Dickan.

Bandet får en spelning på en bröllopsfest och Dickan som skjutsat dem till spelningen blir berusad och flirtar friskt med Millan. Abra blir svartsjuk och återigen ryker de båda tjejerna ihop.

Bandet får tillslut en spelning på Errols. Men konflikten mellan Millan och Abra gör att Millan inte ställer upp. Ett skivbolag har fått nys om bandet och är på plats för att se konserten. Precis innan de ska gå upp på scenen inser Abra att hon inte kan genomföra spelningen utan Millan i bandet. Hon sticker till korvfabriken och lyckas få med Millan till Errols. Precis innan konserten ska avblåsas går tjejerna upp på scenen och gör succé – och en rykande färsk singel anländer till skivaffären lagom till jul.

Att inte ta skit

Abra är den enda ”riktiga” punkaren i hennes lilla hemstad, något hon ständigt trakasseras för. Tuppkammen och de udda kläderna sticker ut från mängden och väcker ont blod hos hennes jämnåriga ”kamrater”. Ofta får hon höra att hon ska akta sig; ”Går du ut så där får du spö”, förmanar hennes syster. Men Abra tänker inte anpassa sig till den omgivning hon känner sig helt främmande inför. Inte ens den brutala attacken då de skär av henne tuppkammen får Abra att vika sig. Vi förstår att överfallet satt sina spår, men hon stannar trots det ytterligare två år i hemstaden innan hon ser en möjlighet att ”fly” till Göteborg.

Vid ett tillfälle efter att hon fått sparken från korvfabriken återvänder Abra hem. Hon kliver av bussen och ser sin syster tillsammans med pojkvännen utanför livsmedelsaffären. Plötsligt ångrar hon sitt beslut och i panik stoppar hon bussen och återvänder till Göteborg. Det behövdes inte mer än att på avstånd se sin syster tillsammans med skitstöveln till pojkvän för att minna skulle komma tillbaka. Bruksortens kvävande inskränkthet och gråtrista vardag ställs plötsligt i kontrast till friheten hon trots allt upplevt i Göteborg.

”Att inte ta skit”, kan sägas vara filmens måtto. Ingen ska minsann sätta sig på Abra och Millan för att diktera deras villkor. Ingen ska kunna ta ifrån Abra hennes rockstjärnedrömmar, och gruppens musik ska vara en kompromisslös ”spark i skrevet på hela etablissemangen”. När Abra deklarerar att killar ej äger tillträde till bandet – ”för det slutar bara med att vi blir deras doakör” – visar det på en gryende feminism och en insikt om rådande maktstrukturer. Upprepningen av mantrat; ”Det kommer en singel till jul”, blir för Abra ett sätt att formulera en vision om framtiden.

Men idealen ställs på hårda prov. På korvfabriken hunsas tjejerna av den nitiske chefen Lundström och på Errols kräver Bar-Johnny att de ska följa med in på kontoret och ”snacka i micken” om de ska få möjlighet till en spelning. Abra avvärjer dock bestämt Bar-Johnnys inviter och när hon tröttnat på Lundström på korvfabriken säger hon ifrån – och får sparken. Hon ångrar emellertid till en början bittert sitt tilltag – men framtiden ska visa att hon gjorde rätt.

- Vad är det som får människorna i Abras hemstad att reagera så starkt mot henne? Är det svårare att vara ”annorlunda” på en liten ort än i en storstad? Diskutera i så fall varför.
- Vad är det som får Abra att i all hast ta beslutet att flytta till Göteborg? Varför har hon inte stuckit tidigare?
- När Abra återvänder hem ångrar hon sig genast och återvänder till Göteborg. Vad är det som får Abra att ångra sig? Vad är det för tankar som far genom hennes huvud?
- Abra vill inte ha med några killar i bandet. Hon vet att killarna kommer att ta kommandot och att tjejerna hamnar i bakgrunden. Diskutera Abras resonemang. Stämmer det – hur ser det ut i elevernas vardag, exempelvis när man grupperarbetar i skolan? Vem tar mest plats – killarna eller tjejerna?
- Abra vägrar att gå med på Bar-Johnnys krav. Även om musiken betyder allt för henne så finns det gränser. Isa däremot har inga skrupler och låter ändamålet helga medlen. Vad är man beredd att göra för att låta sin dröm gå i uppfyllelse?

Gruppen

I Millan finner Abra en kompis som hon aldrig tidigare haft – någon med samma inställning till livet och med samma stora kärlek till musiken. Men de båda tjejerna ryker ofta ihop, vilket inte är ovanligt när två starka viljor ska samsas. Abra är den oerfarna småstadstjejen som aldrig varit tillsammans med någon kille. Men hon har stora visioner och flytten till Göteborg blir till en dröm som går i uppfyllelse – även om livet i storstan inte alls är så lätt som hon kanske föreställt sig. Hon är väldigt målmedveten i sina ambitioner att bli rockstjärna, något som Millan inte alltid kan sätta sig in i. När de vid ett tillfälle grälar undrar Abra upprört vad som ska hända med deras drömmar om rockmusiken. Millan svarar då ilsket att hon minsann inte vill vara en del av Abras drömmar.

Millan är den erfarna storstadstjejen. Hon har egen lägenhet, ”knullkompis” och kontakter i musikkretsar. Men hon är också väldigt konservativ i sin iver att vara rebell. Tex vägrar hon till en början att acceptera att Gloria med sitt ”moderatpiano” ska få vara med i bandet – hon är ju inte alls punk!

Runt Abra och Millan kretsar Dickan, killen med författarambitioner som avgudar Ulf Lundell. Dickan verkar inte riktigt veta hur han ska hantera situationen med de båda tjejerna och dessa i sin tur hamnar i en härva av undanflykter och svartsjuka på grund av honom.

Gloria med sitt tuperade hår och glättiga och naiva sätt är raka motsatsen till Millan och Abra. De andra i gruppen har överseende med henne – men är ofta ganska nedlåtande, i synnerhet när hon kommer med förslag på nya kreationer. Man får en känsla av att de inte riktigt tar henne på allvar. Samtidigt kan de inte bortse från att hon är musikaliskt begåvad. Gloria är

kanske också den som är ärligast, den som står för sin stil och åsikter utan att dras in i en tävlan om vem som är mest ”rätt”.

Isa är äldst och har från en tidigare rockkarriär erfarenhet av den tuffa musikbranschen. Hon vet vad som krävs för att tillmötesgå Bar-Johnnys krav för att få en spelning på Errols – och vi förstår att hon även uppfyllt dessa när tjejerna till slut får spela på den eftertraktade scenen. Isa är inte svårövertalad att ställa upp som basist när Abra och Millan frågar henne. Hon ser det som en sista möjlighet att få spegla sig i rockglansen.

- Beskriv Abra och Millan – och deras vänskapsrelation. Hur ser deras respektive relation ut till Isa och Gloria? Beskriv Gloria och Isa och deras roller i gruppen.

- Hur skulle ni beskriva Dickan. Hur tycker ni att han betar sig mot Abra och Millan?

- Hur är en bra kompis? Är det viktigt att ha kompisar av bägge könen?

Vita lögner

Trots att Abra och Millan vägrar att ”ta skit från nån”, inte vill anpassa sig till en normalitet, så finns det hos dem, och i stort sett samtliga av filmens karaktärer, en ängslan av att inte passa in, att inte uppfylla de krav som de tror att omgivningen ställer på dem. De hanterar denna ängslan genom att slingra sig fram i livet med hjälp av vita lögner, små lämpliga osanningar i syfte att inte verka bortkomna eller för att inte tappa masken och visa rätt rätta jag.

I sitt första möte med Millan försöker Abra göra allt för att bli

accepterad av den tuffa tjejen från storstan. För det första medger hon inte att hon bor i den lilla staden. Hon säger att hon sett en mängd konserter, varit på Errols och hon hittar på favoritplattor som hon tror ska imponera på omgivningen. Regelbundet rapporterar hon även små osanningar om livet i Göteborg hem till systemen – eller kanske snarare är det hennes drömmar om livet i storstaden som hon är fast beslutad att uppfylla, som hon berättar för syrran.

Millan verkar mer säker i sin roll och verkar inte behöva krydda sitt livs historia med små osanningar. Men även hon har naturligtvis sina lik i garderoben – när Abra hittar Ulf Lundells skiva *Kär och galen* i skivsamlingen vill hon inte kännas vid den utan kastar ut den genom fönstret. Den folkliga Ulf Lundell passar ju inte in i hennes anarkistiska punkimage.

Dickan när en dröm att bli författare och han har svårt författarmyten till hull och hår. Men vi förstår att hans skrivande kanske inte går så lätt som han vill få omgivningen att tro.

- Känner eleverna igen sig i karaktärernas ”ljugande”? Varför vill t ex inte Abra erkänna att hon bor i den lilla staden? Om Abra skulle ha erkänt att hon inte visste vad Errols var eller att hon knappast varit på en enda konsert – skulle Millan ha agerat annorlunda då och inte accepterat Abra som kompis? Är det okej att använda sig av ”vita lögner”?

- När Abra börjat arbeta i skivaffären blir hon vid ett tillfälle tillrättvisad av Isa att hon inte behöver vara trevlig mot folk med dålig musiksmak. Att ha de rätta åsikterna om exempelvis musik, litteratur, film etc är ofta speciellt viktigt i tonåren – men även hos äldre generationer. Varför ljuger man ibland om sin musiksmak, böcker eller filmer man gillar? Är det någon som vågar avslöja ”pinsamheter” man tycker om, har i skivsamlingen, bokhyllan, bland dvd-filmerna?

Vad betyder musiken?

Abra lever för musiken. Hon har inte sett så många konserter och har inte heller koll på de ”rätta” banden – för henne betyder musiken något mer; en flykt bort från sitt kvävande förflutna, en möjlighet att skapa och få utlopp för sina känslor. Det är genom musiken hon får identitet och blir någon. När hon speglar sig i Joakim Thåströms tv-bild eller urklippa fotografi, är det sig själv hon ser. Styrkan i populärmusiken bygger mycket på myter och fantasier som man kan hänga upp sina drömmar på, vare sig det handlar om texter, musiken eller artisterna. När det vanliga livet inte räcker till så finns musiken där som en ställföreträdande verklighet där man för en stund kan förändra sig själv och sitt eget liv. Musiken kan vara en tröst, en inspiration till uppbrott och den kan få oss att känna oss coolare och häftigare än vad vi kanske vågar vara ”ute” i verkligheten.

Populärmusiken fungerar naturligtvis även som en rebellhandling. Rockmusiken har sedan dess födelse på 50-talet varit ett tacksamt vapen i generationsupproren – och punken kanske är dess allra tydligaste utfall mot etablissemangen. *Tjenare Kungen* utspelar sig 1984. Nästan tio år efter att punken revolutionerade populärkulturen i världen med Sex Pistols debutsingel *Anarchy in the UK* från 1976, och ett år efter att de svenska punklegenderna Ebba Grön skickat ut ett pressmeddelande om att gruppen splittrats. Den ”farliga” punken avdramatiseras helt i filmen. Abra och Millan vill vara ”en spark i skrevet på hela etablissemangen” och att de ska låta som skitförbannade rabieshundar

– men av farligheten blir mest en personlig revolt. Abra är den av de två som insett att punken som kultur redan är död. När Millan vägrar ta in en syntare i bandet svarar Abra med att; ”Fattar du inte att punken är slut innan vi ens har börjat”. För Abra är punken mer en attityd än någon sorts bokstavstro.

- Vad fyller musiken för roll i våra liv?

- Vad associerar eleverna till när man säger punk?

- Barndoms- och ungdomsskildringar i historisk miljö på film är ingen ovanlighet. I synnerhet 50- och 60-talen är ett väl inmutat område i filmhistorien. 1980-talet är däremot ett relativt outforskade decennium. *Tjenare Kungen* utspelar sig 1984 och innehåller mängder av tidsmarkörer från ett svunnet 80-tal; syntmusik, hockeyfrillor, movieboxar, axelvaddsförsedda midjekavajer etc. Hur reagerar eleverna på den typiska 80-talsmiljön? Kan en för tydlig tidstyptisk scenografi fjärma tittaren från historien som berättas?

- *Tjenare Kungen* är en komedi. Lättsamt, rappt och pretensionslöst berättar regissören Ulf Malmros historien om Abra och Millan. Men under ytan finns ett allvar, ett mörkare stråk som handlar om utanförskap och kampen för att få gå sin egen väg. Hur tycker ni att komedin som form fungerar för att berätta allvarliga historier? Hur hade filmen sett ut utan de komiska inslagen?

Produktionsuppgifter

Sverige 2005

Producent: **Lena Rehnberg**

Manus: **Fredriksson och Ulf Malmros, fritt efter romanen Lucia i svart av Britta Svensson**

Regi: **Ulf Malmros**

Foto: **Mats Axby**

Klippning: **Ulf Malmros**

Musik: **Jimmy Lagnefors, Joakim Thåström, Per Hägglund, mfl**

I rollerna

Abra – **Josefin Neldén**

Millan – **Cecilia Wallin**

Dickan – **Joel Kinnaman**

Isa – **Malin Morgan**

Gloria – **Johanna Strömberg**

Lundström – **Kjell Bergqvist**

Tekniska uppgifter

Speltid: **94 minuter**

Format: **Vidfilm**

Ljudsystem: **Dolby SR, DTS**

Censur: **Från 7 år**

Premiär: **16 september 2005**

Distribution

Sandrew Metronome, Box 5612, 114 86 Stockholm Tel:08-762 17 00, fax: 08-10 38 50 www.sandmet.com